

MU9251

Posudek oponenta habilitační práce

MASARYKOVA UNIVERZITA	
Ped. fakulta - podatelna	
Č.j./E.č.:	MU/52 d 52 / kon / P/P
Datum/Čas	- 5 -09- 2011 /
Počet listů dokumentu:	4
Počet příl. a listů/sv.: /
Počet a druh nelist. příloh: /

Masarykova univerzita**Fakulta****Habilitační obor**

Pedagogická fakulta MU

Výtvarná výchova

Uchazeč**Pracoviště**

PhDr. Mgr. Tomáš Pavlíček, Ph.D.

Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně
v Ústí nad Labem**Habilitační práce**Tiskem vydaná monografie Pavlíček, T. (ed.): *Slavné vily
Ústeckého kraje*. Praha : FOIBOS, 2009. 169 s. ISBN 978-80-
87073-04-9.**Oponent****Pracoviště**

Doc. PaedDr. Pavel Šamšula, CSc.

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Text posudku (rozsah dle zvážení oponenta)

Posuzovaný text kladl značné nároky nejen na hlavního autora, ale klade je – byť v odlišném významu - i na oponenta. Pro hlavního autora i jeho spolupracovníky bylo velmi obtížné vyrovnat se nejen se samotným tématem a rozsáhlou, namnoze dosud uceleně nezpracovanou tematikou, ale také s omezeními, danými možnostmi tištěného vydání a jeho parametrů. To na jedné straně dovolilo vybavit publikovaný text bohatou a vesměs vysoce kvalitní obrazovou dokumentací, na straně druhé však přineslo do značné míry limitující faktory, dané celkovou koncepcí a stanoveným rozsahem řady publikací „Slavné vily...“ vydavatelství FOIBOS. Hned první z možných výhrad typu „proč nebylo navíc zařazeno toto nebo jiné významné architektonické dílo – vila - Ústeckého kraje“ se tak stává irelevantním, neboť do daného počtu padesáti děl jich nelze zařadit více než právě padesát.

Vzhledem k této skutečnosti konstatuji, že obsažený výběr lze pokládat za relevantní a v dobrém slova smyslu reprezentativní po příslušný region.

Dalším z náročně limitujících faktorů pak byly společensko-historické, sociální, ekonomické i politické jevy sledovaných desetiletí v Ústeckém kraji, které dílo potřebovalo, chtělo a muselo obsáhnout. Tyto faktory, nikoli sice v kontextu České republiky zcela ojedinělé, ale v mnoha aspektech skutečně specifické, determinovaly a ztížily možný záběr. Hlavní autor oponovaného díla oprávněně již v průvodním textu konstatuje, že mnohé významné stavby nejen zmizely de facto, ale nepodařilo se – vzdor nemalému úsilí hlavního autora i jeho spolupracovníků - dohledat ani kdysi existující dokumentaci. Oprávněně se proto PhDr. Tomáš Pavlíček, Ph.D. se svými spolupracovníky zaměřil na vily existující. Podal tak v koncepci díla, která je jeho osobnostním autorským vkladem vedoucího týmu, průřez proměnami specifického výtvarně-uměleckého architektonického fenoménu, který po létech opomíjení nabývá v posledních letech na významu nejen z hlediska historie (i současnosti) architektury a z hledisek obecně kunsthistorických, ale i z pohledu výtvarné výchovy a její teorie, tedy z hlediska svého habilitačního oboru.

Na otázku po specifickém přínosu oboru výtvarná výchova a její teorie pak lze – byť se toto sousloví z pochopitelných důvodů v posuzovaném díle explicitě příliš nevyskytuje – odpovědět tak, že uvedená publikace potřebně, funkčně a kvalitně rozšiřuje nejen faktografickou, ale de facto vědeckou bázi tohoto předmětu.

Činí tak v oblasti, která byla po většinu téměř dvoustleté existence výtvarné výchovy (byvšího kreslení) oblastí opomíjenou a zanedbávanou; po dominanci historických stavebních slohů (jež začasť končila v pokleslé praxi u baroka či přinejlepším secese), po oprávněně stoupajícím zájmu o tzv. „průmyslovou architekturu“ (o jejíž současné „úrovni“ raději pomlčet) se zájem nejen historie a teorie umění a architektury, ale i výtvarné výchovy oprávněně přesouvá i k architektuře lidských obydlí. V nich „vily“ či obecněji obytné -bytové domy pro rodiny nejsou dle mého přesvědčení zdaleka tím posledním, co ovlivňuje a působí nejen na žáky a studenty, ale na každého z nás. Ve smyslu pozitivním, leč i negativním.

Uvážíme-li současně, že také vysokoškolská příprava budoucích výtvarných pedagogů tuto významnou součást výtvarné kultury po dlouhou dobu opomíjela, lze oponovanou práci oprávněně pokládat za dílo, které rozšiřuje a obohacuje nejen bazální základ oboru výtvarná výchova, ale může funkčně obohatit i pregraduální a postgraduální přípravu výtvarných pedagogů.

Konečně poslední poznámka necht' je věnována regionálnímu zaměření díla; platí-li dávná již věta básníka Jiřího Žáčka, že „nemáme již své rodné domy, ale rodné porodnice“ (většinou – pozn. oponenta), platí, že máme místa, kde jsme prožili nebo prožíváme dětství či mládí nebo prožíváme dospělost či stáří, a tato místa – vzdor zpřevracení kořenů, které zvláště pro Ústecký kraj bylo namnoze velmi bolestivé – ovlivňují naše vnímání a prožívání světa. Není-li i toto hlubinným základem výtvarné výchovy, pak se dozajista mýlím.

Lze-li v oponované práci do jisté míry postrádat širší záběr a komplexnější kontexty zkoumaného, dokumentovaného a prezentovaného fenoménu, pokládám za potřebné připomenout, že je lze nalézt v předcházejícím díle kolegy Pavlíčka. Mám na mysli jeho práci „Architektura 1. poloviny 20. století v západní části Ústeckého kraje“, 2005. I toto, v řadě ohledů bohatší a úplnější dílo (byť s jiným pochopitelným determinantem obrazového materiálu, geografického zacílení atd.) dokládá dlouhodobý intenzivní zájem habilitanta o fenomén, který nepatří mezi běžně preferované, leč podle mého přesvědčení nikoli nevýznamné součásti oboru výtvarná výchova.

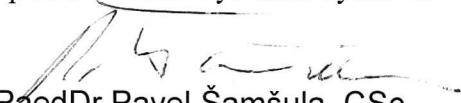
Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

1. Možnost hlubších analýz prezentovaných architektonických objektů – vil – z hlediska tvarosloví a širších kontextů proměn a vývoje architektury.
2. Komparativní analýzy některých vybraných děl s ohledem na širší kontext proměn bytové architektury ve sledovaných desetiletích.
3. Možnosti transformace tématu do kurikulárních dokumentů výtvarné výchovy obecně (RVP pro ZŠ a SŠ) a do kurikulárních dokumentů do pregraduální i postgraduální přípravy výtvarných pedagogů.

Závěr

Habilitační práce Tomáše Pavlíčka ve formě tiskem vydané monografie Pavlíček, T. (ed.): *Slavné vily Ústeckého kraje*. Praha : FOIBOS, 2009. 169 s. ISBN 978-80-87073-04-9.

splňuje požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Výtvarná výchova.

Doc. PaedDr. Pavel Šamšula, CSc.

V Praze dne 26. srpna 2011

(podpis)